

השולח פרק רביעי גימין

(א) [לקמן פב:]. ג. יצמות
סו. לעיל לה. א. שנת קרא.
יצמות פה: [קדושין לה:].
ד. [לעיל לה: יצמות סו:].
ה. [קדושין פב:]. ו. [ע"י
מוספתא לקמן מד ע"ב ד"ה
לח"ל]. ז. [לקמן פה:
קדושין ו. [תוס' ע"י פ"ד].
ח. [ע"י תוס' כ"ג מג. ד"ה
אין ל:]. ט. [הרי משכון
דלפירא וזמן לגופיה
הכא במאי עסקי?
בשליה. ס"א מג"ד,
ע"י [מג.]. יא. [לקמן
מג.]. יב. [לקמן מג.].

תורה אור השלם

1. וא"ש פי ישבב את
אשה שכבת זרע והוא
שפחה נזרפת לאיש
והפדה לא נפדהה וא
הפשה לא נתן לה בקרת
ותורה לא יומרו פי לא
הפשה: ויקרא יט כ
2. ויברך אותם אלהים
ויאמר להם אלהים פרו
ורבו ומלאו את הארץ
ובשבה ירדו בדת ה' הם
ובעוף השמים ובכל חיה
הרמשת על הארץ:
בראשית א כח

מוסף רש"י

וכפו את רבה ועשה
בת חורין. מי שהתא
מומרת לנשא (יצמות טו.)
מפני שלא היה לה לה
לעבד ולא נתן חורין (לע"ד
דח). מנהג הפקר נהגו
בה. לאו משום דליחמא
מיפקדה אפריה וביה,
אלא מתוך שלא היה
לחיה לא היה מיומרת
לאיש והיו נוהגין בה הפקר
בנות (סו.) לפי שלא היה
יכולה לנשא יהיה מפקדת
עמיה ומחלוקת בה, לשיק
כפו את רבה לעמירה
(יצמות טו.) יצא בן
חורין. להמכר עבדו
לעבד כוכבים קונסין אותו
לפדומו ופטרנו לחירות
משום דלפקיה ממנא,
וכן המוכר עבדו אפילו
לשראל בחוזה לח"ל יצא
לחירות (ש"כ פב:).
וצריך גט שחרור.
למכור עבדו חורין, משום
דעבד כוכבים גופו לא קני
דמיני מהם מקני, אלא
קוני מהם ולא הם קונים
מהם ולא הם קונים זה את
זה (פדושין ו.).

פסקי ר"ד

אמר רב (חנה) [הנא]
בר קטינא אמר רב
יצחק מעשה בשפחה אחת
שחזיה שפחה וחזיה בת
חורין וכפו את רבה ועשו
אותה בת חורין כמאן כו'
יוחנן בן ברוקא דאמר על
שניהם הוא אומר ויברך
אותם אלהים ויאמר להם
פרו ורבו אמר רב נחמן
בר יצחק לא התם מנהג
הפקר נהגו בה: מ"ג'
המוכר את עבדו לכנענים
או לח"ל יצא ביה. אין
פורים את השבויים יתר
על דמיהם מפני תקון
העולם. אין מברחים את
כשמכורין אותו לכנענים
גט שחרור מרבו ראשון

וא"י אני קורא בה אשת שני מתים. וא"ת והכא מאי נפקא מינה
אם היא אשת שני מתים הא אמרינן צ"ד ד' אחין (יצמות
דף לא: דזיקת שני יצמין דרבען גזירה שמא יאמרו שמי יצמות הבאות
מבית אחד מתיצמות וזה לא שייך הכא וי"ל דהתם במאמר דרבען
הוא זיקת ב' יצמין דרבען אבל בעלמא
הוי דאורייתא: **מה** נפשך אי
קדושי ראובן כו'. פי' בקונטרס
דמשום פלוגמא דאמוראי דלעיל
מספקא ליה הו קדושין
וקשה דרב חסדא גופיה¹ פשיטא ליה²
דהו קדושין ורבה בר רב הונא נמי
חזר בו מכה דברי רב חסדא ונראה
דמספקא ליה אי גמריה קדושי ראשון
אי פקעי: **גמרו** קדושי ראשון.
והא דלמרי צ"ק דקדושין (דף ו:).
זהמה של שני שותפין קדושי חליה
וחזר ולקחה והקדושי חליה³ כו' הא לא
הקדושיה לא גמרי⁴ שאני התם דאפשר
שמרעה ויהיו חליה דמיה הקדש וחליה
חולין אבל הכא דאי אפשר שהא
חליה מקודשת דכי יקח איש אשה
כמיז לא חלי אשה מסתבר למימר או
גמרי או פקעי ואע"ג דהתם מדמי
למקדש חלי אשה לא קשה מידי דמייתי
שפיר דהיכא דליכא דעת אחרת לא
פשיטא בכולה⁵ אי נמי איכא למימר
דזהמה של שני שותפין ששייר בקניינו
קלת שהרי זהמה היתה בת הקדש
לפיכך לא גמרי אבל הכא חליה
שפחה לא היתה בכלל קדושין:
אבל אם כתב ע"י אוני והו
שחרורו. וא"ת הא דלמר אממר
לעיל (דף מ.) המפקדי עבדו אין לו
תקנה דאמוראי דליכא גזיה לא מני
מקני ליה וכו' ומשמע דיש לו תקנה
בשטר ועל כרחך לא משחרר ליה עד
שיצא דאי לאלמר חיל השחרור⁶ היכי
להשתעבד בו וי"ל דלא דמי למפקדי
עבד כוכבים לא קני ליה אלא למעשה
דקני ליה וכו' ולולדות ולא הפקיעו
ממנו חכמים עד אחר שיכתוב לו גט
שחרור: **הא** ג' גופא. פי' בקונטר'
גבי עבד קצב לו זמן שאם לא יפדהו
יהא גופו חלוט לעבד כוכבים ומעשיו
משמעבד בו וכיון דמזולז בתקנתא
דרבען קנסוהו אע"ג דלא מטא זימניה
וגבי שדה איירי דקצב ליה זמן לפירי
שאם לא יפדהו עד שהזמן יאכל
הפירות משם ואיך עד שיפרע הלכך
אפי' מטא זימניה אין לו אלא פירות
ותימה כיון דעד דלא מטא זימניה אין לו פירות מה שייך לומר
פטור מן המעשר ועוד דהוה ליה למימר אידי ואידי זין מטא
זימניה זין לא מטא זימניה⁷ ומדנקט לא מטא זימניה משמע דלא
מתוקמא היא דמעשר אלא בלא מטא זימניה ונראה לפרש הא
לגופא הא לפירא כמו הא גופא והא פירא⁸ דגבי עבד אע"ג דלא מטא
זימניה הגוף צבית העבד כוכבים ומפקיעו מן המזנות ומש"ה יואל לחירות
אבל צדקה אין לו לשראל אלא פירות והשדה ברשות העבד כוכבים ופטור⁹:

הנהגות הב"ח
(ב) ג' כמאן כריי בן
דוקא. ג' עין תוס' לעיל
דף מה ע"ב (ד"ה סופין)
דמשמרתין אותה משום
שהא מלוה רבה וכן
בבבית ד' מו ע"ב
ששמר ר"א עבדו להשלים
לעברה ופירי מלוה הלאה
בעברה היא ומשני מלוה
דכריס שאני וכו' תוס'
שנת דף ד' (ד"ה וכו')
[והשאר חסר:]

מוסף תוספות

א. בקדושין דאורייתא.
מס' ה"ה"ש לקמן (פב: ד"ה
אלא. ב. קאמר לעיל מי
דמי התם שירי בקניינו וכו'
אלא. מוס' ה"ה"ש:
ג. דקדושי קמא. מוס'
ה"ה"ש: ד. קדושה ואינה
קריבה. מוס' ה"ה"ש:
ה. ולא פקעי. מוס'
ה"ה"ש: ו. דבהמה כיון
דירייה הוא ובריו להקדיש
כולה. פשטה בבבלי, אבל
אשה לאו בריוה תליא
מילתא ואין לו כח לקדש
אלא כפי דעתה והוא לא
כבמה של שני שותפין.
מוס' ה"ה"ש: ז. נמי כיון
דמכור לגוי פקע מיניה
ממונא, ולא שייך למימר
הכא צריך ואין לו תקנה
מדיקאמרי רשב"ג שאם
כתב עליו אוני והו
שחרורו. מוס' ה"ה"ש:
ח. וה"ק לכשתר
ממנו חזיה שחרור
מעתה, והאי דקאמר
לכשתרבו ממנו משום
דאין ניכר בו שחרור כל
זמן שהוא מטור ביד הגוי
אבל הוא משחררו
מעשיו, אי"כ קשה. מוס'
ה"ה"ש: ט. אחר
ששחררו. מוס' ה"ה"ש:
י. מצי. מוס' ה"ה"ש:
יא. ומה דאפשר לגוי
למזבן קא מזבין ליה. מוס'
ה"ה"ש: יב. דבעבד אפי'
לא מטא זימניה יצא
לחירות וכ"ש ברמטא,
וגבי שדה אפי' מטא אוני
כשל ישראל ופטורה מן
המעשר וכ"ש בדלא מטא.
רשב"ג: יג. ומיירי
דבשניהם אוכל המלוה
הפירות, ואם לא יפרע לו
בזמנו שיהא הגוף חלוט
לו. מוס' ה"ה"ש: יד. כל
היכא דלא מטא זימניה,
רשב"ג.

השבויים מפני תקון העולם רשב"ג אומר מפני תקון שבויים. אין לוקחין ספרים תפילין ומזוזות מן עובדי כוכבים יתר על דמיהן מפני תקון העולם. פי'
הפקיעוהו מן המצות אי נמי כשמכורו לח"ל הפקיעו ממצות הנהגות בא"י לפיכך קונסים אותו שיצא לחירות: ת"ר המוכר עבדו לכנעני יצא לחירות וצריך

ואין אני קורא בה אשת שני מתים. לומר חליה היתה לזה וחליה
לזה ומכה שניהם היא בזה ואמרי' ביצמות (דף לא:). ג' אחין נשואין
ג' נשים נכריות ומת אחד מהם ועשה בה השני מאמר ומת חוללת
ולא מתיצמת שנאמר ומת אחד מהם וגו' (דברים כה) מי שעליה
זיקת יצם א' ולא שעליה זיקת שני
יצמין חו ע"י מאמר לא יתה מויקת
יצום הראשון כולה ובמקצתה חל עליה
זיקת יצום השני אבל הכא לא זיקת
שנים עלה דחד מנייהו קדושין גמורים
ודאיך לאו כלום ומייהו משום פלוגמא
דאמוראי דלעיל מספקא לן הי מנייהו
הו קדושין והשתא דמתו להו מתיצמת
ללוי ממנה נפשך כו': וחזרה ונסקפה
לשמעון. ולאו משום אחיו נקט ליה:
פקעו קדושי ראשון. אפי' למ"ד

מקודשת צה השחרור והפקיעה
ומקודשת לשני שהרי שמהנה גופה
והוא לא כקטן שגולד: **גמרו קדושי
ראשון**. ע"י השחרור גמרו דעד
עכשיו הצא עליה צאש ומלקות
היה אפילו מויד ומכאן ואילך הצא
עליה בזמניה: לא יומרו כי לא וגו'.
ומוקמינן לה בחליה שפחה וחליה בת
חורין וס"ל דה"ק אינן חייבין מימיה
משום א"ל כי לא חופשה לאחר
קדושין הא חופשה לבתר הכי יומרו
דהוי לה אשת איש גמורה: ה"ג.
הא חופשה צמר אירוסין יומרו וכי
קדושין ראשונים כלום היו: אלא
מאי אינן לך למימר. דוקיא דקרא
הכי משמע: הא חופשה וחזרה
ונסקפה. יומרו אס ינאפה עס'
אחר: כתי' יוחנן בן ברוקא. כמ'
יצמות: על עניינא הוא אומר כו'.
דאשה נמי מיפקדה אפריה ורביה:
מנהג הפקר היו נוהגין בה. בזנות
דלא היה מיומרת לאדם ולא היה
משמרת עמיה: מ"ג'
אס צרח מן העובד כוכבים או שקנסוהו
צ"ד לפדומו כדלמר לקמן' דקונסים
אותו לפדומו וכשיפדנו לא ישתעבד לו
וקנס חכמים הוא הואיל והפקיעו מן
המזנות. וכן לח"ל יצא לחירות מפני
שהזילו מארץ לחוזה לארץ ובגמרא'
מפרש את מי קנסו אס את הלוקח
או את המוכר: ג' אוני. שטר:
לכשצבית. מן העובד כוכבים אין
לי עסק כך: נמוסו. לקמן מפרש:
יצא לחירות. דהוא כמכירה וקנסוהו
רבען: נשקי. חותם וס' עבדות שחולין
לעבדים צוואריהם: האריסין. ישראל
שנעשה ארים לעובד כוכבים בקרקע

העובד כוכבים וקסבר יש קנין לעובד כוכבים צריך להפקיע מיד
מעשרי': ארים. למחלה לשליש ולרביעי: חירות. שקבלה מן
העובד כוכבים כך וכך חטין לשנה: ואריסין צמי אבות.
כלומר אריסות קבועה ועומדת מאבות שהיו אבותיו של ישראל
אריסין בקרקע זה לאבותיו של עובד כוכבים זה אפי' לא היו
קנינו לישראל אלא של עובד כוכבים הוא ופטור מן המעשר
ישראל זה בחלקו: אף על פי שעשה לו. לישראל נמוסו: זמן.
אס לא פרעתיך לזמן פלוני יהא חלוט לך: קשיא זמן אומן. דגבי
עבד חשיב לה מכירה וגבי שדה לאו מכירה היא: הא דמטא זימניה. הא
הא לגופא. גבי עבד דקצב בו זמן לגופו שאם לא יתן לו עד אותו זמן יהא גופו חלוט לעובד כוכבים והיה משמעבד בו וכיון
דזולז בתקנתא דרבען דאסרו למכור עבד לעובד כוכבים וכו' אע"ג דלא מטא זימניה. וגבי שדה דקצב לו זמן לפירות עכשיו לא תאכל
הפירות ואם לא אפרע לך ליום פלוני אכול פירות עד שאפרע מעותיך הלכך אפי' מטא זימניה לאו מכירה היא וכ"ש דלא מטא זימניה:
הכי

העובד כוכבים וקסבר יש קנין לעובד כוכבים צריך להפקיע מיד
מעשרי': ארים. למחלה לשליש ולרביעי: חירות. שקבלה מן
העובד כוכבים כך וכך חטין לשנה: ואריסין צמי אבות.
כלומר אריסות קבועה ועומדת מאבות שהיו אבותיו של ישראל
אריסין בקרקע זה לאבותיו של עובד כוכבים זה אפי' לא היו
קנינו לישראל אלא של עובד כוכבים הוא ופטור מן המעשר
ישראל זה בחלקו: אף על פי שעשה לו. לישראל נמוסו: זמן.
אס לא פרעתיך לזמן פלוני יהא חלוט לך: קשיא זמן אומן. דגבי
עבד חשיב לה מכירה וגבי שדה לאו מכירה היא: הא דמטא זימניה. הא
הא לגופא. גבי עבד דקצב בו זמן לגופו שאם לא יתן לו עד אותו זמן יהא גופו חלוט לעובד כוכבים והיה משמעבד בו וכיון
דזולז בתקנתא דרבען דאסרו למכור עבד לעובד כוכבים וכו' אע"ג דלא מטא זימניה. וגבי שדה דקצב לו זמן לפירות עכשיו לא תאכל
הפירות ואם לא אפרע לך ליום פלוני אכול פירות עד שאפרע מעותיך הלכך אפי' מטא זימניה לאו מכירה היא וכ"ש דלא מטא זימניה:
הכי